

Οικονομική βιωσιμότητα της ένωσης Κύπρου-Ελλάδας

Απόρρητο σημείωμα το οποίο εκπονήθηκε στις 28 Αυγούστου 1964 από τον υπουργό Οικονομικών Ρένο Σολομίδη, στάλθηκε στους υπουργούς της κυβέρνησης και κοινοποιήθηκε στον στρατηγό Γεώργιο Γρίβα-Διγενή. Η μελέτη καταπιάνεται με την οικονομική βιωσιμότητα της ένωσης.

ΚΜΤΠ / ΑΤΠ, 68264

Σημείωμα Ρένου Σολομίδη

28 Αυγούστου 1964

Απόρρητον

Η ένωση Ελλάδος-Κύπρου, θεωρουμένη ως τετελεσμένον γεγονός, παρουσιάζει ζωτικά προβλήματα άτινα μελετώμενα δύνανται να επιλυθούν προς το καλώς νοούμενον συμφέρον της ελληνο-κυπριακής οικονομίας. Μερικά των εν λόγω προβλημάτων είναι τα κάτωθι:

- (α) Το κυπριακόν εξωτερικόν εμπόριον εξαρτάται εκ της κοινοπολιτειακής προτιμήσεως. Της ενώσεως συνεπαγομένης κατάργησιν του εν λόγω θεσμού, το κυπριακόν εξαγωγικόν εμπόριον δύναται να αναπροσανατολισθή εις την κοινήν αγοράν κατόπιν σειράς ετών. Εν τω μεταξύ, όμως, πώς δύναται να διατηρηθή επί των εκ παραδόσεως αγορών άνευ προς τούτο κρατικών επιχορηγήσεων; Δεδομένου ότι τα αγροτικά προϊόντα αποτελούν σεβαστόν μέρος των εξαγωγών και είναι φθαρτά, καθυστέρησις αναπροσαρμογής ή ανευρέσεως μεθόδου επιδοτήσεων θα πλήξη άμεσα την μεγάλην μάζαν του αγροτικού πληθυσμού, εμμέσως δε και τον αστικόν πληθυσμόν ως εκ της γενικής πτώσεως αγοραστικής δυνάμεως.
- (β) Το κυπριακόν νόμισμα καλύπτεται δι' αποθεμάτων στερλίνας. Η μετατροπή του νομίσματος εις δραχμάς ή μάλλον η αναμονή τοιαύτης μετατροπής δύναται να προκαλέση φυγήν πολυτίμου κυπριακού κεφαλαίου. Διά ποίων συγχρονισμένων μετά της Ελλάδος μέτρων τοιαύτη εξέλιξις δύναται ν' αποφευχθή και να διατηρηθή η προς το νόμισμα εμπιστοσύνη;
- (γ) Η κυπριακή ανάπτυξις εξαρτάται εκ της ξένης βοηθείας κατά 20% του κρατικού προϋπολογισμού και πλείστα μεγάλα έργα δυνατόν να παραμείνουν ημιτελή εάν δεν συνεχισθή μετά την ένωσιν η εν λόγω βοήθεια. Εις τοιαύτην περίπτωσιν θα είχε πολιτικώς κακόν αντίκτυπον η τυχόν καθυστέρησις ή εγκατάλειψις των εν λόγω έργων υπό της Ελλάδος, με οδυνηράς κοινωνικάς επιπτώσεις.
- (δ) Η νυν κυβερνητική διαδικασία προβλέπει την ετησίαν παραχώρησιν δανείων αναπτύξεως της υπαίθρου ύψους περίπου £1,500,000 ετησίως. Τυχόν διακοπή του από το 1899 θεσμού τούτου θα προκαλέση εις τον αγροτικόν πληθυσμόν σοβαράς ανησυχίας ως προς την μελλοντικήν του ανάπτυξιν.
- (ε) Τα δημόσια έσοδα δεν καλύπτουν την δημοσίαν δαπάνην παρά διά της παραχωρήσεως χορηγημάτων και άλλης βοηθείας, ανελθούσης διά το 1963 εις £4 περίπου εκατομμύρια. Εις την εν λόγω δημοσίαν δαπάνην τα έξοδα ασφαλείας είναι ελάχιστα.

- (στ) Ο αριθμός των εν Κύπρω ανέργων και η ελευθέρη μετά της Ελλάδος διακίνησις προσώπων θα προκαλέση προβλήματα άτινα δέον να προβλεφθούν και μελετηθούν δεόντως.
- (ζ) Η διοικητική και δικαστική λειτουργία θ' απαιτήση βαθμιαίαν αναπροσαρμογήν ως και η φοροθετική και δημοσιονομική εν γένει πολιτική. Η μελέτη δεν αφορά την ενοποίησιν της κυπριακής οικονομίας μετά της ελληνικής αλλά την ενοποίησιν της κυπριακής οικονομίας διά της Ελλάδος μετά της κοινής αγοράς. Η Ελλάς εκ πείρας γνωρίζει το πολύπλοκον του θέματος το οποίον παρουσιάζεται έτι πολύπλοκον εις την περίπτωσιν της Κύπρου ήτις έχει ν' αντιμετωπίση, ούτως ειπείν, διπλήν ενοποίησιν.

Τα ανωτέρω αποτελούν γενικάς γραμμάς επί μερικών μόνον θεμάτων, πιστεύω ότι πολιτική ένωσις μετά της Ελλάδος άνευ προηγουμένης μελέτης του τύπου, του βαθμού και του χρόνου της οικονομικής ενοποιήσεως θ' αποτελέση βασικόν σφάλμα και οδυνηράν επίδειξιν ελλείψεως διορατικότητος.